

VU Research Portal

Brandom and Hegel on Objectivity, Subjectivity and Sociality

Demoor, M.J.

2011

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Demoor, M. J. (2011). *Brandom and Hegel on Objectivity, Subjectivity and Sociality: A Tune Beyond Us, Yet Ourselves*. [PhD-Thesis – Research external, graduation internal, Vrije Universiteit Amsterdam].

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Brandom and Hegel on Objectivity, Subjectivity and Sociality: A Tune Beyond Us, Yet Ourselves

Dit proefschrift is een uiteenzetting en beoordeling van Robert Brandoms theorie van discursieve objectiviteit—een theorie die zegt schatplichtig te zijn aan de wijsbegeerte van G.W.F. Hegel. Hoewel Brandom zelf beweert dat hij in zijn poging om een theorie van objectiviteit af te leiden uit een theorie van sociale herkenning, geïnspireerd is door Hegel, is het mijn stelling dat zijn theorie meer weg heeft van die van J.G. Fichte en aan lijdt aan dezelfde problemen als die van Fichte. Hegels eigen versie van een sociale theorie van objectiviteit daarentegen biedt een meer omvattend perspectief waarbinnen de interne problemen van Brandoms theorie zichtbaar worden en tevens een alternatief voor zijn theorie zich aftekent.

Het Eerste Deel begint met een overzicht van Brandoms pragmatistisch-semantictheorie dat laat zien hoe deze theorie getekend is door de problemen en bindingen die kenmerkend zijn in het denken van Kant en diens intellectuele nakomelingen. Deze bindingen -- vooral aan het idee dat onze conceptuele capaciteiten onherleidbaar normatief zijn, maar dat deze normen niet zelfstandig zijn ten opzichte van onze discursieve praktijken -- brengen zowel Brandom als de traditie van Kant naar een eigen vorm van het objectiviteitsprobleem. Als conceptuele inhoud afhankelijk is van de normen die wij gebruiken, en als die normen zelf niet af te lezen zijn van de structuur van ultieme realiteit, hoe kunnen wij er dan op vertrouwen dat onze intentionaliteit niet alleen maar een constructie of alleen maar een uitdrukking is van een subjectief gevoel, houding of voorkeur? Hoofdstuk 2 gaat in op Brandoms poging om deze vraag te beantwoorden door een gevoel van discursieve objectiviteit af te leiden uit het sociale karakter van discursieve praktijken, een poging die sterk doet denken aan Fichtes verantwoording in zijn *Foundations of Natural Right*. Hoofdstuk 3 laat dan verder drie aan elkaar gerelateerde aspecten van Brandoms theorie zien, met name de aangenomen begrippen van zelfbewuste subjectiviteit, socialiteit, en waarheid. Deze drie aspecten geven dan vorm aan de beoordeling van zijn theorie in Deel Drie.

Na een korte bespreking (in Hoofdstuk 4) van Brandoms inzicht in Hegel, geef ik in Deel Twee mijn eigen reconstructie van Hegels theorie van objectiviteit. Hoewel Hegel, evenals Fichte en Brandom, socialiteit beschouwt als beslissend voor de mogelijkheid van objectiviteit, geeft hij daarvan een andere verklaring. Hoewel Fichte en Brandom beiden sociale praktijken met een "I-Thou" structuur beschouwen als constitutief voor de objectiviteit van discursieve normen, plaatst Hegels theorie deze juist in sociale praktijken met een "I-We" structuur. Dit verschil werkt zich dan door in Hegels begrip van zelfbewuste subjectiviteit en waarheid, resulterend in karakterisering van subjectiviteit, objectiviteit, en socialiteit die tegelijk robuuster en concreter zijn dan Brandoms reconstructies ervan.

Deel Drie bestaat uit vijf hoofdstukken die trachten aan te tonen dat Brandoms theorie niet alleen op belangrijke punten verschilt van die van Hegel, maar dat deze ook intern tegenstrijdig is op manieren die bij Hegel afwezig zijn. Hoofdstuk 6 stelt dat Brandoms begrip van zelfbewuste subjectiviteit -- de belangrijkste zaak waarin hij verschilt van Hegel en zelfs van Fichte -- zeer gebrekkig is; zijn theorie van discursieve sociale praktijken maakt het noodzakelijk voor hem om de constitutieve noodzakelijkheid van een robuuste vorm van zelfbewustzijn toe te geven, maar tegelijkertijd ontnemt die concessie hem de conceptuele middelen die nodig zijn om deze noodzakelijkheid begrijpelijk te maken. Hoofdstuk 7 breidt deze kritiek uit naar de

verhoudingen tussen zelfbewuste ego's, en stelt dat Brandoms theorie geen rekenschap kan geven van de mogelijkheid en noodzakelijkheid van tweede-persoon discursieve houdingen -- die hij zelf als niet essentieel beschouwt -- zelfs voor de "I-Thou" sociale praktijken waarvan hij de mogelijkheid van objectiviteit afleidt. Hoofdstuk 8 stelt dat zelfbewustzijn en tweede-persoon houdingen beiden niet verklaard kunnen worden door middel van sociale praktijken met een "I-Thou" sociaal structuur. Het model van sociale praktijken waaraan Brandom de voorkeur geeft moet zelf ingebouwd zijn in sociale praktijken met een "I-We" structuur, waarin discursief normatief gezag niet alleen toegekend wordt aan individuele beoefenaars maar ook gehouden wordt door discursieve gemeenschappen in hun geheel. Ik stel in Hoofdstuk 9 dat een beslissend deel van Brandoms wijsbegeerte, dat hem juist belet om de redeneringen in Hoofdstukken 6-8 te erkennen, een zeer ambivalent begrip van de natuur is. Bepaalde aspecten van zijn theorie gaan in de richting van nominalisme, terwijl andere aspecten hem juist leiden naar een soort "objectief idealisme." Bovendien, anders dan in Hegels wijsbegeerte, ontbreekt het Brandom aan de mogelijkheid om ruimte te bieden aan teleologische verklaringen die deze ambivalentie zou kunnen oplossen. Door het werk van Martin Heidegger aan te halen laat ik zien dat een verzoening mogelijk is, maar alleen als Brandom de aspecten van zijn theorie die ik heb bekritiseerd in Hoofdstukken 6-8 prijsgeeft.

Deel Drie ontwikkelt dus twee lijnen van kritiek: ten eerste, dat Brandoms reconstructie van objectief discursieve praktijken te vrijelijk wegdrijft van robuuste, supra-discursieve sociale verhoudingen (met een "I-We" sociaal structuur); en, ten tweede, dat het te vrijelijk wegdrijft van een robuuste, zelfs teleologische theorie van de natuur en haar verhouding met menselijke ego's. In Hoofdstuk 10, de conclusie van het proefschrift, stel ik dat Hegels wijsbegeerte (zoals in Deel Twee weergegeven) rekenschap kan geven van beide lijnen van kritiek en ze samen kan brengen in een veelomvattend begrip van de verhouding tussen menselijke ego's, maatschappij en natuur, iets waartoe Brandoms wijsbegeerte niet voldoende in staat is.
